

# خونه‌کانی مندالی شهیدیک

عومهر جه لال\_چه‌مچه‌مال

[omargalal2004@yahoo.com](mailto:omargalal2004@yahoo.com)

نهشی بیانی باوکم بیته‌وه، به‌هاریک سالیک سه‌دهیک کی دی چاومری دهکم، رهنگه لمتهک تیشكی روزدا ئاویتھ بوبویت و مالی ته‌نیایی خولی بیهک جاری جی‌هیشتیت، هه‌ولددهم پریاسکه‌یهک سلاو بیه خشم به تاله برؤزیه‌کانی تیشكی روز که له چاودروانیدا هلم گربوون. شه‌رم دهکم راشه‌ی پاداشتی شورشی بو بکم که له بی نومیدیکی نمزۆک زیاتر هیچی دی پینه‌به‌خشیم، مندالانه سدرم دهکم کوشم وبه‌دلی شکاوی نیشتمانم دهگریم، ئاه بو ئه‌ورؤزانه هه‌لدکیش لەناو گه‌مه‌کانی مندالیدا ده‌تریقامه‌وه. خۆم له هه‌ناسه خی‌ایله‌کانی ده‌شارمه‌وه.

ئه‌فسوس بو هننووکه، هه‌ر ئه و مرؤفانه دبینمه‌وه که له قوتاخانه میزیان دهکرده ناو جانته‌کم که سروودی (ئه‌ر په‌قیبی) م تیادانابوو، هه‌ر ئه و دنگانه دبیستم بهزمانیکی دی ده‌ثاخفتن جودا له زمانی دایه، بونی ئه و جه‌لادانه کووشتمی که باخچه‌کانیان ویران کرد، ته‌په‌ی لەرزوکی دلم له و رۆزانه‌وه پەزموروده ده‌روانیتە ئائیندەی خولاویم. شه‌قەی بالتدەی رۆح‌م کب بووه له و ساته‌وه باوکم له شه‌ویکی ترساوی ناو رۆزه کرج و كاله‌کانی سالدا گووزه‌شت و ته‌نها ياده‌وهریه ئه‌ر خه‌وانیه‌کانی مايه‌وه.

من هه‌میشه بهدووی تارمايیه‌که‌وه که‌نزاونم که‌ی ده‌رده‌که‌وهیت؟؟؟ خونه‌کانی هه‌ندیکی راست ده‌رده‌چن و هه‌ندیکی وەک مندالی لەترسکی شکانی په‌نجه‌ریهک خۆی ده‌شاریت‌وه، دواین خونه بیینی باوکم بوو ده‌گریا بو ئه و رۆزه‌ی که‌دیکتاتۆری سه‌دهی مۆدیرن‌هی تیا سزاددهن ناتوانیت ئاماده‌یت که به‌هیچ شیوازیک ناتوانیت مافی هه‌مموو کۆمەلگەی لى بکریت‌وه، ئەگەری هەیه کەسمان نه‌توانین دادگایه‌که به چاوانی خۆمان بیینین وەل لەم وولات‌دا ته‌نانه‌ت ته‌زووی کارهباش وەک بپیاره‌کانی دەسەلائى لى هاتووه کەس ناتوانیت بەسانایی بپوای پى بکات. بەناچاری بە‌ئومیدیکی لاوازه‌وه،

بەشەقامه رەنگاو رەنگه‌کانی مندالیدا راده‌کم و دهستی) باران) ده‌گرم، وەک شیتیک له خۆشی دەسکه‌وتى جگه‌ریهک، ماج بو هه‌ور هه‌لددهم تاکو بارانیکی قاشەنگ وەک راپردووم بباریت و هه‌ناسه بۇگەن‌هەکانی دیکتاتۆر و دەرگا تاریکه‌کانی زیندان و پۇلە ترسناکه‌کانی قوتاخانه و دەسته دېنده‌ییه‌کان و پەیقە شیواوه‌کان بشواته‌وه، من زیندەگى پەپولەیهک و گەشە كردنى گولئىك وەک درووستكردنى مرؤفیک دبینم له ناو نیشتمانیکىدا دەزیم مرؤفەکان هەست بە هەست و دریوم ناکەن و گوئ بو باخچە شیواوه‌کانی روانینم ناگرن، دەستیک ناھینن بەسەرمدا بونی دەستی باوکمی لى بیت و نیگایه‌کم پیتباخشن له پاداشت و ئاھىکم کەم بکەن‌وه، خەم بو ئه و رۆزانه هەلەرژم له شه‌وه تاریکه‌کانی دۆزە خدا خۆم حەشاردابوو، وەل مرؤفگەلیک پىدەکەنین بە ئاوینه‌شکاوه‌کان و له خۆشگۈزەرانى خۆياندا نەدەکەوتىن و هننووکه هەر پىم پىدەکەن و تەنیا فرمىسکىك چىه نەيان توانىيوه بۇمن و هاۋىتىكانم هەلىپىزىن.

من دلنيام ئەگەر باوکم زيندوو بېتىه‌وه تف له و مرؤفانه دەكتا کە خۆى كرده قوربانى و دونيايىك پەشيمانى دەبارىتىت، هەمموو رۆزه رەشەکانی زیندان و ئىوارە شەرمنەکانی مەدن دەشكىنیت و بە گەرەکەکانی تەنیايدا وەرسىي خۆى دەنۇوسىتىه‌وه، من دلنيام هاۋىتىكانی باوکم هننووکه لە خۆشگۈزەرانىدان و مندالەکانیان لە باوهش دەكتەن و قاقا پىدەکەن بۇ ئه و رۆزانه‌ی نەقامانه گولله‌يان دەنما بە هاۋىتىكانی خۆيانه‌وه. من هەركىز او هەرگىز تىنگەم بۇ دەبىت ئه و مرؤفانه‌ی کە بە خشنەدن و خەبات دەكتەن لە پىتىا ئازاد كردى نیشمان دا هەمیشه دەكىرىنە ئەودىيى رېزگەرنەوه و ئه و كەسانەی کە

به چاوی نیرهیهود له نیشتمان دهپوان و نیشتمان ویران ددکهن، همه میشه دهکریته به خاوهنه سهروهری و خهبات، نهفسوس بؤ ئهم ژیانه کاله به دهستی جه لاده کانه و دهسوتینیریت و هر ئه و کهسانه دهبنه هیزی دهسه لات.

له نیشتمانه پارچه چهیدا ژیان بؤ چهند که سیکه گرنگ نیه کیه و ج نهزمونیکی لە بابردودوا همبووه نهمه میه کارهساتی رووخانی خهونه کانی مرؤف، نه گەر ژیان ناسکبیتەوە وەک بالى پەپولەیەك ئهوا ژیان له وولاتی مندا دلزدق ده بیت وەک بەرد، ئەگەر پاداشتی بەرخۆدان بېبە خشرى بە شەھیدە کانمان ئهوا له فلولتیک و گەورە کەردنەوە و ۋېنەیەك زیاتر نیه سەھەرە کانی دابران و شکستی وولاتم پینانو سریتەوە نه بادا له توپى ئازاریکدا بەمەرك ئاشنابم، نهفسوس بؤ ئه و مەرۇفانەی له خەمونیکی قولدا گوزەشتەن و تەنیا بە وېنەی بالىدەیەك خوش نەویستان، ئاه بؤ ئه و فرمیسکانەی له دوورپاریانیکدا بەجىما و پارکىکى بؤ درووست نەکرا، خەم بؤ ئه و دەستانەی له شۇرۇشدا بۇونە پەناھەندەو بەئەندازە دی پۇرتىریتىك تە ماشا نەکرا، گەريان بؤ ئه و پینانەی لە بلندى شاخە کانا له ناو بەھەر سېبۈون و ھىچ گۈرانىيەكى بؤ نەوترا، ئه و دللانەی خەممى نیشتمانیان بەو ھەممۇ گەورە ھەيەوە ھەلگەر، بەئەندازە كۈلەرەيەكى مندا لى بەرزنە كەرانەوە بؤ تاسمان، ئەم چاوانەی جگە لە ئازادى نیشتمان و سەرەبە خۆى ھېچى دى نەدى، ھەنۇوكە بەستا وەتەوە نەبادا مافى خۆى داوابقات.

خەنوانا كان كرانە ژىر خۆلەوە ھەناسە كان لەت لە تىرا، بەيانىيە ئالەكان خاموشكرا و زىنەگى زىنەنەكان فەراموش كراج و لاتىكە ھەممۇ شتە كان پىچەوانە دەبىتەوە سرەودە كانى نیشتمان گۆپى لىتاكىرىت و سەرەرەيەكان نانوو سرینەوە، بؤ دەبىت دەكۈزۈت، ئەگەر جلووبەرگە شرەكەت بىننېتەوە ئهوا ھەرچى مندا لى كۈلەن ھەيە دەكەونە دوات ھەر وەك شىت بىر لە سەھەر بکەينەوە، لە دوورەوە نیشتمانمان لا قەشەنگىت، ئەمە فەلسەھەيە مردنە يان شەر كەردنە لە تەك خود باوکە گیان، بىنۇ ئەگەر بە چاودە كانىت ئەم نیشتمانه پاش خۆت دەبىنى بە دەستى چەند کە سیکە ھەرگۈز دەكىرىت، ھەرگىزاو ھەرگىز سەرددەن ناھىيەنى، ئەگەر ماچى بەر دەكانى نیشتمان بکەيت رەنگە بەرىت، ئەگەر بالىدەكانى روانىت ئازىدە كەيت دەكۈزۈت، ئەگەر جلووبەرگە شرەكەت بىننېتەوە ئهوا ھەرچى مندا لى كۈلەن ھەيە دەكەونە دوات ھەر وەك شىت سەرەرگەرە كەننەش دەتكەن بە نووكتە سەر مىزەكانىيان، بىنۇ باوکە ژیان تامى ئازار دەدات، تەنیا مردن تامى ژیان دەدات.

دووبارە خۆت بکۈزە باوکە، كە مندا لى بۈوم و امەن زانى ئەگەر باوکە شەھىدېت لە پىنناوى دەسەلاتدا ئهوا دەكىرىتە پىزى مەرۇفە خەباتگىرە كانەوە منىش دەبىمە كە سىك بۇنى باوکە دەبىشمەوە بە بالىدەكان، نهفسوس دەركەكان نەكەرانەوە منىش بە تەننەيىي ئەمشەو لە سەر شەقامەكە دەكەمەوە و هەتا رۇزىكى سەرددەمى خەيالى دېت و پەنچەرە فەشەنگە كان دەكەينەوە لە شەھىدە كانمان، دەبایە دەسەلات باخچە و ووشەكانى خېزانە شەھىدە كانى ئاوا دەن كەردا يەتەوە نەك باخچە كانى جەلاد دەبایە دەسەلات شەھىدە كانى زىنە دەن دەن كەن بکۈزۈت، ئىدى ژیان لەم و لاتەدا كەلپۇوتەوە، وەك خوپىنى شەھىدە كان، مالاوا يابى مالاوا.....